

206-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка відсвяткували у Кривому Розі

Біля пам'ятника Кобзарю зібралися представники місцевих патріотичних організацій. До підніжжя поклали квіти та поставили запалені лампадки. Крім того, влаштували традиційні для цього дня Шевченківські читання.

Мистецьку акцію проводять у день народження Т.Г. Шевченка з 2000-х років. Захід зібрав до сотні учасників.

Щороку 9 і 10 березня у Кам'янському відзначають Шевченківські дні – річниці народження і смерті Т.Г. Шевченка

Традиційно проводять тематичні виховні години, заходи; покладають квіти до пам'ятника, декламують поезію.

10 березня студенти-першокурсники Державного енергетичного технікуму декламували вірші поета, а після занять разом із викладачами української мови та літератури поклали квіти до пам'ятника Т.Г. Шевченку.

У Марганці відзначили День народження Т.Г. Шевченка

У сквері ім. Т.Г. Шевченка 9 березня відбувся мітинг, присвячений 206-й річниці від дня народження Кобзаря. До урочистостей долучились представники міської влади, депутатського корпусу, керівники підприємств та установ міста, педагогічний та учнівський колективи загальноосвітніх закладів міста.

Присутні вшанували пам'ять найславетнішого сина України хвилиною мовчання та поклали квіти до погруддя генія.

№ 11-12 (979-980)

Березень
2020 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Великий син українського народу

У закладах освіти Тернівського району відбулися Шевченківські дні.

Шевченківські читання стали традиційними. Учні разом із педагогами згадували життя та творчість митця, читали вірші та поеми про його безмежну любов до рідної землі.

У школих бібліотеках оформлені тематичні виставки, які запрошуєть школярів здійснити віртуальну подорож життєвим шляхом класика: «Місцями Кобзаря».

У закладах створено шкільні галереї, експонатами яких є учнівські малюнки до улюблених творів Тараса Шевченка.

Конкурс читців поезії «Живе Кобзар у пам'яті народу» надав учням можливість продемонструвати свої акторські здібності та віртуально поспілкуватися із героями поетичних творів славного сина українського народу.

Використовуючи інформаційні технології, учні створюють відеогляди творів Шевченка, які представляють на уроках української літератури.

У 2020 році відзначається 206-й рік від дня народження Тараса Шевченка. Але і сьогодні Кобзар спілкується із сучасниками всього світу своїм поетичним словом.

За інформацією інноваційно-методичного центру, м. Кривий Ріг

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ КОБЗАРЯ

У Дніпрі ранок святкового дня почався з традиційного покладання квітів до пам'ятника молодому Тарасу Шевченку, потім дніпряні читали вірші видатного поета.

9 березня в урочистостях з нагоди 206-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка взяли участь майже 500 осіб – керівники обласної та міської влади, силових і правоохоронних структур, громадських організацій і політичних партій, духовенство і небайдужі мешканці.

У Дніпропетровському національному історичному музеї імені Д.І. Яворницького відкрилася виставка «Квантовий стрібок Шевченка»

Автором представлених робіт є київський художник-ілюстратор Олександр Грехов. 29 картин зображені метра української літератури у різних образах: художниці Фріди Кало, Майстра Йоди, Маріо, Джека Горобця, Джина, Термінатора, Гаррі Поттера, Дарта Вейдера і інших відомих персонажів.

За задумом організаторів виставка мала показати сплав вільнодумства і науки. Це подорож з українським Вергілем – Тарасом Григоровичем. Також пояснили, чому виставка називається саме «Квантовий стрібок»: в школі розповідали, як Тарас Шевченко, будучи дитиною, відправився на пошуки «зализних стовпів», що підпирають небо і ховають ворота, за якими світить сонце. У музеї припустили, що сталося б, якби Шевченкові вдалося дістатися цих стовпів, а за ними б знахідився портал для подорожей у часі та просторі.

Під кожною картиною є підписи, що пояснюють зв'язок героїв із самим Т. Шевченком. Тарас-Термінаторкаже «I'll be back» – співзвучно з часом його арештів і військової служби. Статуя Свободи-

Шевченко, як і сам письменник, закликає до волі свій народ.

Одним з перших відвідувачів виставки став голова Дніпропетровської обласної ради Святослав Олійник: «Осучаснення Шевченка – як на мене, пройшло без провокацій, лише із гумором».

За матеріалами прес-служб Дніпропетровської облдержадміністрації та обласної ради

НОВИНИ РЕГІОНУ

Березень

4 – обласна нарада відповідальних за проведення І етапу та участі у II етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»);

4-7 – обласний конкурс з інформаційних технологій «Комп’ютерна перлинка»;

11 – обласний конкурс з інформаційних технологій «Мікроша»;

– засідання обласної стипендіальної комісії з призначення обласних іменних стипендій кращим учням професійно-технічних і студентам закладів фахової передвищої та вищої освіти області;

– засідання обласної стипендіальної комісії з призначення стипендій імені Макарова кращим студентам і аспірантам закладів вищої освіти та науково-дослідних установ Дніпропетровщини;

20 – засідання комісії для проведення конкурсу на заміщення вакантної посади директора професійно-технічного училища № 48 м. Ново-московська.

У березні:

– 1-й (регіональний) етап Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Молодь обирає здоров’я»;

– I відбірковий (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу юннатівського природоохоронного руху «Зелена естафета»;

– II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів «Джерело творчості» у номінації «Керівник гуртка – 2020»;

– II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2019-2020 н. р.;

– звітні концерти колективів, які претендують на присвоєння та підтвердження почесних звань «Народний художній колектив» та «Зразковий художній колектив».

До 206-ї річниці від дня народження Тараса Григоровича Шевченка у закладах освіти області протягом лютого-березня проведено тематичні культурно-освітні та інформаційно-просвітницькі заходи:

– тематичні уроки, лекції, години спілкування; «круглі столи», усні журнали; засідання літературних гуртків; літературно-музичні вечори;

– захист проектів, перегляди презентацій, відеофільмів і відеороликів з біографією Т.Г. Шевченка;

– конкурси на кращого читця поезій Великого Кобзаря;

– заочні екскурсії пам’ятними місцями; виставки колажів, малюнків, фотовиставки; у бібліотеках, музеях закладів освіти розгорнуто тематичні виставки і експозиції.

Тривають обласні конкурси науково-дослідницьких і творчих робіт для учнівської молоді «На крилах єдності» та юних журналістів «Юнітепрес».

Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ, директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

ЯКІСНА ОСВІТА – «ТОЧКА ЗРОСТАННЯ» ДЛЯ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Завдання кожного очільника області – пошук можливостей для зростання економіки регіону, а отже – і добробуту мешканців.

Дніпропетровщина – потужний промисловий центр, на який припадає десята частина всього ВВП країни. Але, звичайно, виробництво та успішний продаж продукції – не єдина «точка зростання», яка дозволяє підсилювати економіку регіону.

Нині області та цілі країни конкурють в інтелектуальній площині – ідеях та підходах. Кваліфіковані співробітники, які можуть пропонувати цікаві рішення та супроводжувати складні сервіси, потрібні у найрізноманітніших сферах – медицині, ІТ, освіті. Промислові підприємства потребують інженерів, наладчиків, технологів. Усі вони шукають розумних і продуктивних людей.

Роботу таким фахівцям готові запропонувати у сусідніх країнах, наприклад,

Польщі та Німеччині. Тому ми маємо потурбуватися не лише про якість освіти для мешканців Дніпропетровщини, а й про те, щоб вони залишилися працювати тут, на Батьківщині. Інакше Україна перестане бути конкурентною своїми інтелектуальними продуктами.

Відтак одна з основних «точок зростання» для нашої області – пошук і розвиток талановитих людей, які можуть «дати свіжий квоток повітря» підприємствам і «штовхнути» нас уперед.

Аби забезпечити молоді області якісну освіту, можемо застосувати ресурси не тільки держави, а й бізнесу. Підприємства, які із задоволенням вкладатимуть кошти у навчання кваліфікованих фахівців – своїх майбутніх працівників.

Роль ОДА – показати цей шлях вже зараз. Разом із конкретними підприємствами зробити дуальні освітні центри – сучасні, з цікавим процесом навчання.

Система така: облдержадміністрація підбирає ПТУ або технікум, дає приміщення, робить ремонт. Підприємство облаштовує центр новітньою лабораторією, комп’ютерами, програмним забезпеченням. Організовує стажування на виробництві, майстер-класи з провідними інженерами та технологами, за необхідності – закордонні стажування.

У європейських країнах учні технікумів уже з третього курсу знають, де будуть працювати, з четвертого – підписують контракти на роботу.

Цього прагнемо й ми. У планах на цей рік – відкрити два-три нові освітні осередки, які працюватимуть за дуальною системою.

Олександр БОНДАРЕНКО, голова Дніпропетровської ОДА

Співпраця з Чехією в галузях освіти та машинобудування

Дніпропетровщина зацікавлена у більш активних взаємовідносинах із Чеською республікою. Спільні інтереси – машинобудування та культурно-освітня галузь. Про це говорили під час першої зустрічі голова облдержадміністрації Олександр Бондаренко та Надзвичайний і Повноважний Посол Чеської республіки в Україні Радек Матула.

«Маємо позитивну динаміку розвитку взаємовідносин із Чеською республікою. У 2019-му товарообіг дорівнював

понад 340 млн доларів. Але потенціал не використовується у повному обсязі. Зацікавлені у більш активному експорту високотехнологічної продукції – замість сировинної. Зі свого боку готові забезпечити прозорість і надати всіляку підтримку розвитку бізнес-відносин

підприємців області з чеськими партнерами», – зазначив Олександр Бондаренко.

Сторони обговорили можливість більш активного обміну студентами та викладачами університетів Чеської Республіки і Дніпропетровщини.

Обговорили й активізацію співпраці у галузі машинобудування. Очільник області запропонував організувати взаємні тури потенційних експортерів підприємствами обох країн.

«Дніпропетровщина для нас важливий партнер. Маємо багато спільних проектів. Готові реалізовувати й нові. Особливо – у культурній та освітній галузях», – сказав Радек Матула.

Греція. Обмін студентами, освітні програми та розвиток туризму

Голова Дніпропетровської ОДА Олександр Бондаренко та Генеральний консул Грецької Республіки у м. Маріуполь Грігоріос Тассіопулос під час зустрічі обговорили основні напрямки співпраці.

«Дніпропетровщина посідає лідерські позиції і в економіці України, і у впровадженні державних реформ. Зацікавлені розвивати економічні та культурно-освітні зв’язки з різними країнами, у тому числі з Грецією, – зазначив Олександр Бондаренко. – Нові можливості відкриються з появою Офісу Євроінтеграції. Плануємо розпочати його роботу вже цьогоріч. Запрошуємо грецьких партнерів долучитися до

наповнення нового центру корисним контентом, наприклад, щодо грантів. В офісі можна буде проводити тренінги для бізнесменів та освітні курси – для всіх мешканців області. А ще – влаштовувати тематичні тижні, зокрема, грецькі».

Сторони обговорили можливості співпраці на рівні міст, громад та університетів.

«Пропонуємо розпочати з розвитку зв’язків, наприклад, між Дніпром і

Салоніками. Можна організовувати обмін студентами, влаштовувати молодіжні тури», – сказав Грігоріос Тассіопулос.

Учасники зустрічі також розглянули можливості кооперації в агропромисловій, фармацевтичній, транспортній галузях.

За інформацією Дніпропетровської обласної державної адміністрації

Протягом березня у приміщенні Будинку мистецтв м. Дніпра тривала незвичайна художня виставка «Жінки і квіти»

Виставка (проект Валентини Слободи) присвячена 80-річчю від дня народження мистецтвознавця і експозиціонера, засłużеного працівника культури України, члена Національної спілки художників України, лауреата мистецької премії ім. Михайла Паніна Людмили Володимирівни Тверської. 29 лютого Людмила Володимирівна виповнилося б 80 років. І, як і в свій 60-річний ювілей, вона мріяла створити виставку «Жінки і квіти».

39 художників Дніпра і колектив Будинку мистецтв втілили її мрію. В експозиції виставки понад 100 художніх робіт: живопис, графіка, скульптура, емаль, декоративно-ужиткове

мистецтво. Серед представлених мистецьких творів роботи шести народних художників України: Михайла Кокіна, Петра Магра, Володимира Небоженка, Віктора Ковтуна, В’ячеслава Данилова та Андрія Пікуша, а також засłużеного діяча мистецтв України Леоніда Антонюка та засłużеного художника України Григорія Чернети, лауреатів мистецьких премій Сергія Ісаєва, Василя Тевяшова, Тетяни Юшкової, Сергія Боровського, В’ячеслава Юрченка, Станіслава Юшкова, Михайла Кублика, Івана Коваленка, В’ячеслава Апета, Степана Жиляка. **Лариса ФІЛІНОВА**, директор Будинку мистецтв

ЖИТЯ, ЯКЕ ТИ ВИБИРАЄШ...

21 рік потому, 25 березня, несподівано і трагічно обірвалося життя видатного державного діяча сучасності – В'ячеслава Максимовича Чорновола.

Багато видатних імен українців пов'язано з Черкащиною. На цій благодатній землі, у селі Єрки, формувався багатий духовний світ майбутнього політика, а батьки, сільські вчителі, прищепили любов до знань, книги, виховали високі моральні запити, на які він орієнтувався протягом усього життя.

Закінчивши школу з золотою медаллю, успішно навчаючись у Київському університеті на філологічному факультеті, а пізніше – на факультеті журналістики, здібний юнак міг би, вочевидь, зробити блискучу кар'єру, адже деякий час він був комсомольським лідером.

Але загострене почуття справедливості, національна самосвідомість, внутрішня свобода, яку не можна було загнати в усталені межі радянської системи, не дозволяли В'ячеславу Чорноволу перебувати у позбавленому власної думки колі тих, хто сприйняв комуністичну ідеологію абсолютно або не наважувався її суперечити. Тому і був рік перерви під час навчання в університеті, який він закінчив із відзнакою.

Складши кандидатський мінімум, на конкурсній основі молодий науковець вступив до аспірантури, але через політичні переконання не був допущений до захисту майже готової дисертації про публіцистичну творчість і громадську діяльність Бориса Грінченка.

Навколо безкомпромісного правдошукача гуртувалася така ж національно свідома молодь: Євген Сверстюк, Василь Стус, Іван Світличний, Алла Горська, Іван Дзюба. Об'єднавшись у Клуб творчої молоді, вони очолили національно-визвольний рух в Україні, виступили за відродження української мови, культури, правдиве висвітлення сторінок нашої історії. Вони належали до потужної когорти молодої інтелігенції 60-х років, яка наважилася іти проти течії загальноприйнятих догм і сірої зрівнялівки. Вони духовно випросталися на повний зріст під час презентації в Київському палаці «Україна» після перегляду фільму Сергія Параджанова «Тіні забутих предків».

Для талановитого журналіста кількох популярних газет та його побратимів по духу почалися тяжкі випробування: безробіття, обшуки, допити. Довелося працювати кочегаром, чорноробом, бо система боялась і ненавиділа «гостре перо» В'ячеслава Максимовича.

А потім почалась низка арештів. У тaborах суворого режиму Мордовії та Якутії народилася безкомпромісна політична публіцистика, яка загадковим чином прозирала крізь тюремні мури і друкувалася за кордоном. Про в'язня совісті В'ячеслава Чорновола заговорили у демократичних колах зарубіжжя, а невдовзі відзначили міжнародною премією кращих журналістів світу. Але у своїй державі В'ячеслава Максимовича, як і раніше, зневажали та переслідували.

Захищаючись, тоталітарна система ізолювала ті яскраві особистості, які гордо підіймали голови над непохитністю догм і не хотіли відчувати себе гвинтиками величезного, нібито добре налагодженого, механізму. За 15 років ув'язнення В'ячеслав Чорновіл залишився незламним і безкомпромісним, бо саме віра

В'ячеслав ЧОРНОВІЛ

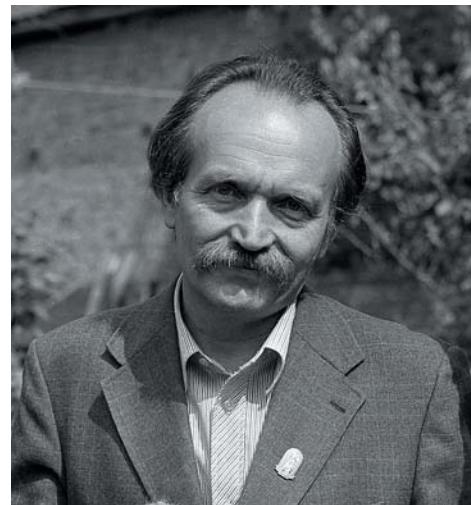
Народився 24 грудня 1937 у с. Єрки, Катеринопільський район, Київська область (нині Черкаська область).

Помер 25 березня 1999 (61 рік), Бориспільський район, Київська область.

у правильність обраного шляху надавала йому мужності та стійкості.

Його любили і шанували однодумці, за авторитет серед засуджених правозахисника називали «зеківським генералом», а за енергійність і заповзятливість – «мотором мордовських зон».

Під час коротких перерв між тюремними термінами В'ячеслав Максимович підпільно видавав журнал «Український вісник», який був, власне, хронікою українського національного спротиву. У 1978 році В.М. Чорновола

екологічні проблеми, що повсталі перед Україною, особливо після аварії на Чорнобильській АЕС, вказувалося на необхідність проведення демократизації політичної, економічної та соціальної системи республіки. Особливий наголос було зроблено на необхідності забезпечення прав національних меншин і груп в Україні (невипадково чимало росіян, євреїв і представників інших етнічних груп приєдналися до Руху). У цей період Рух нараховував майже 280 тисяч членів. Від березня

На мітингу, 1990 р.

прийнято до лав міжнародного Пен-клубу, куди запрошують найстійкіших і найпослідовніших незалежних журналістів. За участь у Гельсінській спілці разом з іншими українськими дисидентами В.М. Чорновола востаннє було заарештовано у 1980 році без права проживати в Україні, але у 1985 році у зв'язку зі зміною влади він все ж повернувся на Батьківщину, яка йому найбільше боліла, і активно включився у суспільно-політичні процеси, що сприяли розпаду СРСР.

Разом із З. Красівським та М. Горицьким він підписав Звернення до української громадськості, розповсюджував самвидав, спілкувався з людьми під час масових зібрань. Полум'яний трибун, він привернув до себе мільйони співвітчизників, але йому не бракувало ворогів і заздрісників. На жаль, це вічні супутники великих людей.

Наприкінці 1988 року в середовищі відомих українських письменників, науковців і колишніх правозахисників-дисидентів виникла ідея створити національну громадсько-політичну організацію – Народний Рух України за передбудову. Вперше проект програми майбутньої масової громадської організації України було надруковано 16 лютого 1989 в газеті Спілки письменників України «Літературна Україна». 8-10 вересня 1989 в Києві проходив Всеукраїнський установчий з'їзд НРУ.

В ухваленій з'їздом програмі НРУ обстоювалося питання відродження української мови та культури, порушувались

переконливі, аргументовані виступи на засіданнях Верховної Ради запам'ятаніся українським громадянам, які пильно слідкували за державотворчими процесами у парламенті. З 1995 року він, як член української делегації, неодноразово виступав у Парламентській Асамблії Ради Європи.

У зв'язку з теперішнім політичним станом вкотре хочеться уславити політичну прозорливість В.М. Чорновола. Ще у 1992 році політик звинувачував керівництво Криму у небажанні вирішувати проблеми кримсько-татарського населення, провальний економічній політиці, сепаратистських настроях і використанні фінансової допомоги Росії в реалізації плану відділення від України.

Але, якщо у 1992 році завдяки зусиллям В'ячеслава Максимовича зберегти цілісність нашої держави Верховна Рада скасувала проведення загальнокримського референдуму з питань «незалежності» Республіки Крим, то у 2014 році Україна цю частину своєї території втратила. Можливо, цього б не сталося, якби В'ячеслав Максимович залишився живим?

До останнього моменту життя він боровся за вільну та демократичну Україну. Спільно зі своїми соратниками – Геннадієм Удовенком, В'ячеславом Ковалем, Василем Куйбідою, Лілією Григорович, Лесем Танюком та тисячами рядових рухівців виступав проти розколу Народного Руху.

25 березня 1999 року В'ячеслав Чорновіл разом із водієм на авто Toyota повертались до Києва з Кіровограда (зара м. Кропивницький). Зіткнення машини з КамАЗом відбулось на п'ятому кілометрі траси Бориспіль – Золотоноша.

Реакція тодішнього керівництва країни вельми здивувала всіх громадян. Адже міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко наступного ж дня після загибелі видатного політика, не дочекавшись на попередні висновки слідства, виступив із заявою, що В'ячеслав Максимович та його водій загинули внаслідок ДТП. Зрозуміло, що версія злочинного замаху на В.М. Чорновола навіть не розглядалася. І сьогодні є багато свідчень щодо невипадковості цієї трагедії.

В останні роки життя В'ячеслава Максимовича нарешті була поцінована його публіцистична діяльність. У 1996 році він став лауреатом Державної премії України ім. Т. Шевченка за книгу «Хроніка таборових буднів», публіцистичні збірки та журналистські виступи у пресі. Наступного року його нагороджено орденом Ярослава Мудрого V ступеня, а 2000 року присвоєно звання Героя України – посмертно.

У Дніпрі ім'ям В.М. Чорновола названо середню загальноосвітню школу № 147 та одну з вулиць міста.

Коли з життя іде хороша людина – це завжди сумно і важко, бо здається, вона могла б зробити ще багато прекрасного. Але коли осмислюєш життєвий шлях В'ячеслава Максимовича Чорновола, розумієш, що його великих справ вистачило б не на одне життя. Він завжди залишиться для нас символом справжнього патріотизму, високих моральних чеснот, світлої невичерпної енергії.

Віктор СИЧЕНКО,
ректор Дніпровської академії
неперервної освіти, професор

• Хроніка подій •

Березень

2-20 – дистанційний навчальний курс «Написання проектної заявки»;

3 – семінар-практикум для ново-призначених заступників директорів;

4 – засідання інноваційної неформальної Школи активістів (педпрацівники, які включені до резерву на керівні посади) ЗП(ПТ)О;

5 – засідання педагогічної лабораторії «STEM-освіта в дії» ЗП(ПТ)О;

– засідання робочої групи з розгляду та погодження умов II етапу Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності з професії «Штукатур»;

6-13 – Шевченківський тиждень серед ЗП(ПТ)О;

10-13 – тематичний тиждень економічних дисциплін і громадянської освіти до Дня споживача серед ЗП(ПТ)О;

11 – II етап олімпіади фахової майстерності з професії «Водій автомобільних засобів» серед здобувачів освіти ЗП(ПТ)О;

12 – заняття Школи практичного психолога і соціального педагога ЗП(ПТ)О;

– зустріч автора підручника В.І. Скрипника з потенційними авторами посібників ЗП(ПТ)О;

– технологічна екскурсія педпрацівників і здобувачів освіти ЗП(ПТ)О будівельної галузі м. Кривого Рогу;

– методичний виїзд в Західно-Донбаський професійний ліцей;

16-24 – дистанційні навчальні курси «Хмарні технології в освіті», «Introduction to Cybersecurity та «Курс IT Essentials»;

16.03-03.04 – дистанційний курс навчання «Електронне портфоліо: індивідуальна траєкторія розвитку педагога»;

17 – дистанційне заняття лабораторії класного керівника ЗП(ПТ)О;

17-24 – дистанційний курс навчання «Хмарні технології в освіті»;

23-27 – дистанційні навчальні курси «Introduction to Cybersecurity», «Курс IT Essentials» і «Комунікації»;

– комплектація та відправлення матеріалів в електронному вигляді для молодих викладачів-філологів;

24 – семінар для ново-призначених педагогів «Використання можливостей інтернет-ресурсів в освітній діяльності» (комплектація та відправлення матеріалів в електронному вигляді);

26 – інформаційно-методична година для методистів ЗП(ПТ)О (комплектація та відправлення матеріалів в електронному вигляді);

27 – Школа неперервного науково-методичного зростання філологів ЗП(ПТ)О (комплектація та відправлення матеріалів в електронному вигляді);

30.03-03.04 – дистанційні навчальні курси «Хмарні технології в освіті», «Електронне портфоліо: індивідуальна траєкторія розвитку педагога», «Introduction to Cybersecurity», «Курс IT Essentials» та «Комунікації».

Віктор ВАСИЛІНЕНКО, директор Навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

23 березня заступник міністра освіти Петро Коржевський розповів про особливості навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти під час карантину. Заступник міністра звернув увагу на те, що під час організації освітнього процесу необхідно керуватися наказом МОН України від 16.03.2020 № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» і надав роз'яснення з таких питань: виконання теоретичної частини освітньої програми підготовки кваліфікованих робітників з використанням дистанційного навчання; про організацію та проведення виробничої практики та кваліфікаційної атестації здобувачів освіти; щодо організації роботи викладачів і майстрів виробничого навчання; про оплату праці педагогів під час карантину та інше.

Розроблено рекомендації методичної служби Дніпропетровщини щодо визначення стратегії дистанційного навчання.

На засіданні методичних комісій пропонується визначитися з переліком предметів, за якими можлива організація за дистанційною формою. Рекомендується створити на сайті закладу П(ПТ)О сторінку/розділ «Дистанційне навчання», де постійно оновлювати інформацію (розклад, освітні матеріали, формат здачі завдань, термінові оголошення).

Відповідно до Положення про дистанційне навчання необхідно передбачити якісне комунікаційне середовище з відповідними ресурсами, а саме – освітніми, для визначення рівня знань здобувачів освіти, можливістю комунікувати з педагогом. Наприклад: ClassDojo, Google Classroom.

Учні та викладачі мають розуміти, що в них є чітка дата, до якої треба оприлюднити/виконати завдання. Опісля здобувач освіти обов'язково має отримати зворотній зв'язок (фідбек).

Необхідно завчасно повідомляти здобувачів освіти про формат завдання. Наприклад, якщо це творча робота – її пересилають у формі Google-презентації. Будь-які письмові роботи зручно буде здавати у формі Google-документа. Має бути спільній формат робіт. Для цього потрібно використовувати в спільному доступі дошку Padlet (безкоштовна платформа).

Методична служба через Moodle (<http://metodist2.teplovod.dp.ua/>) здійснює навчання педагогів за такими дистанційними курсами: «Електронне портфоліо – індивідуальна траєкторія успіху педагога», «Хмарні технології в освіті», «Написання проектної заявки», «Ефективні комунікації».

На сайті НМЦ ПТО, в розділі «Електронні підручники» дано посилання на електронні освітні ресурси, а також – перелік безкоштовних освітніх платформ.

Віктор ВАСИЛІНЕНКО, директор

НМЦ ПТО Дніпропетровщини

Навчально-методичним центром профтехосвіти у Дніпропетровській області започаткована співпраця із громадською організацією «Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» в рамках Всеукраїнської ініціативи «Пакт заради молоді – 2020». 19 березня представники методслужби ПТО взяли участь у вебінарі «Пакт заради молоді: співпраця та нові перспективи»

Захід відбувся за участі представників Центру «Розвиток КСВ», Фонду ООН у сфері проблем народонаселення, державного агентства розвитку молоді та громадянського суспільства, проекту Career Nav Центру «Розвиток КСВ», управління з питань комунікацій Львівської ТПП, Черкаського молодіжного ресурсного центру, регіонального фонду підтримки підприємництва в Миколаївській області, Mariupol'ska spilki moloddi.

Учасникам презентовано: ініціативи «Пакт заради молоді»: можливості та принципи роботи партнерів; меморандум у рамках реалізації ініціативи – програму форуму «Бізнес – молодь»: ефект WOW від співпраці; тренінгові програми «Skills Lab: успішна кар’єра» та «Skills Lab: власна справа».

НМЦ ПТО підтверджив наміри стати партнером всеукраїнської ініціативи «Пакт заради молоді – 2020» за умови підпису меморандуму про співпрацю.

Олена ГРИШАЄВА, заступниця директора НМЦ ПТО

У лютому для здобувачів освіти закладів професійно-технічної та фахової передвищої освіти запущено освітньо-тренувальну програму

Interpipe Mechatronic Lab – 2020

Організатори програми з мехатроніки – компанія Interpipe і НТУ «Дніпровська політехніка», ставлять на меті популяризацію технічних спеціальностей серед молоді.

У проєкті взяли участь учні 15 закладів П(ПТ)О Дніпропетровщини разом зі студентами коледжів і технікумів.

Викладачі кафедри електропривода НТУ «Дніпровська політехніка» провели тренінг, в якому здобувачі освіти опанували роботу з мехатронними засобами пневмоелектро-автоматики. Заняття відвідали заступник міністра МОН України Єгор Стадний і ректор НТУ «Дніпровська політехніка» Геннадій Півняк.

Тетяна БЕЗЦЕННА, методист НМЦ ПТО

Інноваційна неформальна школа активістів

28 педагогів, які включені до резерву на керівні посади, отримали рекомендації щодо використання медіа-простору закладу П(ПТ)О для позиціювання робітничих професій, організації професійного орієнтування учнівської молоді, методичного забезпечення онлайн-консультування школярів загальноосвітніх закладів.

Також розглянуто вимоги Указу Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 щодо упровадження проведення профорієнтаційних тренінгів за окремими професіями для школярів та модель Центру професійної кар’єри на базі ЗП(ПТ)О. Досвідом роботи організації дошкільного раннього професійного орієнтування поділились педагогічні працівники Софіївського професійного ліцею.

Олена ГУРСЬКА, методист НМЦ ПТО

3 нагоди 206-ї річниці від дня народження геніального українського поета, письменника, художника, видатного громадського діяча, непримиренного борця за справедливість, національне й духовне відродження України Тараса Григоровича Шевченка, з метою виховання в молоді почуття патріотизму, пошуку й підтримки творчо обдарованої учнівської молоді в ЗП(ПТ)О області відбудуться

Шевченківський тиждень

Викладачами української мови та літератури в закладах проведено літературно-музичні композиції «Єднаймо Україну Тарасовим словом», флешмоби «На вічному шляху до Шевченка», музичні перерви «За мотивами поезії Тараса Шевченка», воркшоп «Креативна толока», конкурс «Тарасова зоря», мікрофонні тестування «Чи знаю я Шевченка?». Організовано складання кластерів «Яким я бачу Шевченка» та колажів «Шевченко-художник», «Шевченко-поет», «Шевченко-патріот». Упродовж тижня транслю-

валися відеоролики «Заочна мандрівка «Шевченко і світ», «Мистецька спадщина Т.Г. Шевченка» тощо.

У бібліотеках учні ЗП(ПТ)О відвідали виставки творів сучасних українських письменників, а також лекції «Нетиповий Шевченко» про маловідомі сторінки з життя поета. Окрім того, у рамках тижня вони стали активними учасниками III обласного конкурсу «ЗП(ПТ)О Дніпропетровщини читають Шевченка», на який надали свої відеороботи.

Тамара КУЗЬ, методист НМЦ ПТО

Досвід з питань нових виробничих технологій сфери торгівлі

У Кам'янському центрі підготовки та пепрідготовки робітничих кadrів відбулося засідання обласної секції педагогів з професій сфери торгівлі.

Учасники заходу ознайомилися з пріоритетами діяльності МОН у реформуванні П(ПТ)О; методикою використання сучасних технологій та обладнання на уроках виробничого навчання при підготовці фахівців з професій сфери торгівлі; результатами модернізації магазинів мережі «АТБ» у новому форматі «Дискаунтер – Discounter». Обговорили та визначили позитивні і проблемні моменти впровадження стандартів з професій сфери торгівлі на модульно-компетентній основі.

Інна ДАРМИНОВА, методист НМЦ ПТО

Охорона праці та безпека життєдіяльності: навчання та перевірка знань керівного складу закладів освіти м. Кривого Рогу

На базі СЗШ № 87 м. Кривого Рогу з 17 по 21 лютого проведено навчання та перевірку знань із питань охорони праці та безпеки життєдіяльності керівного складу закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної освіти.

Питання охорони праці та безпеки життєдіяльності дедалі серйозніше звучать сьогодні в організації освітнього процесу, адже дотримання встановлених норм з охорони праці – це одна з найважливіших складових її ефективної діяльності. Сьогодення акценчує увагу на безпечності умов під час проведення навчально-виховних занять, вживанні конкретних заходів щодо збереження здоров'я і життя всіх учасників освітнього процесу.

Навчання і перевірку знань здійснювали досвідчені профільні фахівці, а саме: провідний спеціаліст відділу

технагляду за проведенням капітальних ремонтів на об'єктах освіти області та з питань організації державних закупівель департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації Борис Мандрикевич; старший викладач кафедри природничо-математичної освіти Академії Віктор Нікульченко, доцент кафедри, кандидат педагогічних наук Ірина Ковальчук і завідувач навчально-методичної лабораторії з охорони праці

та безпеки життєдіяльності Академії Наталія Колеснік.

Під час навчання досліджували питання: дотримання вимог чинного законодавства з охорони праці, пожежної та електробезпеки, цивільного захисту, безпеки життєдіяльності, санітарно-гігієнічних вимог у закладах освіти; організація роботи з охорони праці учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти; порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві серед працівників; порядок розслідування нещасних випадків під час освітнього процесу; дотримання правил пожежної та електробезпеки у закладах освіти; захист населення в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних з можливими терористичними

проявами; надання долікарської допомоги потерпілим при невідкладних станах.

Усі учасники навчання закріпили свої знання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, успішно склали іспити та ще раз пересвідчились, що життя і здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю.

Наталія КОЛЕСНІК,
завідувач навчально-методичної
лабораторії з охорони праці та
безпеки життєдіяльності Академії

25 лютого для працівників методичних і психологічних служб ЗП(ПТ)О Дніпропетровської та Запорізької областей проведено вебінар з питань обміну досвідом соціально-психологічного супроводу здобувачів освіти ЗП(ПТ)О

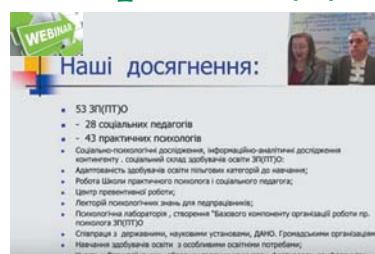

Віртуальна естафета «Досягнення. Перспективи. Проблеми»

Мета заходу – обмін досвідом роботи із соціально-психологічного супроводу здобувачів освіти ЗП(ПТ)О та визначення шляхів вирішення проблемних питань, пошук нових форм роботи.

Розпочали вебінар директори науково-методичних центрів у Дніпропетровській і Запорізькій областях Віктор Василиненко та Олександр Паржницький. Вони говорили про широкі можливості вебінарів для знайомства зі змістом роботи служб, обміном ефективними формами роботи.

Слушними були виступи методистів науково-методичних центрів Лариси Піковець (Дніпропетровськ) та Олени Сироватко (Запоріжжя). Доповідь Лариси Григорівни містила цікавий матеріал системи роботи обласного науково-методичного центру із забезпечення соціально-психологічного супроводу учасників освітнього процесу в закладах професійної освіти: проведення соціально-психологічних досліджень; робота з адаптації здобувачів освіти; робота Школи практичного психолога і соціального педагога;

педагога; робота превентивного центру; лекторій психологічних знань для педагогічних працівників; робота психологічної лабораторії; співпраця з державними, науковими, громадськими організаціями; участь у всеукраїнських, обласних, творчих конкурсах, фестивалях, конференціях; робота з формування позитивних якостей майбутнього робітника; соціально-психологічна підтримка учнів пільгових категорій; профілактична робота з негативними явищами в молодіжному середовищі; профілактика вигорання та деформацій педагогів і майстрів; інформаційно-профілактична робота з батьками учнів ЗП(ПТ)О.

Змістовним був виступ практичного психолога Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва Олени Якименко «Про соціальний супровід здобувачів освіти пільгових категорій» (дітей-сиріт, з опікою, напів сиріт, з малозабезпечених та багатодітних сімей тощо). Захист цієї категорії дітей передбачає фінансове забезпечення, психологічну

підтримку, розвиток індивідуальних здібностей, практика.

Свій досвід роботи на вебінарі представила практичний психолог ВПУ № 17 м. Дніпра Ірина Кульбачко. Вона акцентувала увагу на діагностичній роботі. Саме діагностика дає змогу для більш конкретної індивідуальної, корекційної, тренінгової роботи з учнями, педагогами, майстрами, батьками, сприяє можливості прогнозувати поведінку, попередити дезадаптивні прояви, дає можливості для створення колективу, підвищення успішності навчання, виховання, розвитку.

Вебінар як одна з форм роботи обласних науково-методичних центрів ПТО може бути більш ефективним, якщо обидві сторони будуть вибирати не загальні, а певні і найбільш складні питання в роботі закладів профтехосвіти (учні, педагоги, майстри, батьки). Спільній погляд і шляхи вирішення проблеми, використання нових сучасних форм сприятимуть підвищенню ефективності соціально-психологічного супроводу здобувачів освіти ЗП(ПТ)О.

Вікторія КРОТЕНКО, старший викладач кафедри психології Академії

28 лютого Дніпровська академія неперервної освіти виступила партнером

IV «Gender EdCamp Dnipro – 2020»

Магістральна тема цьогорічного заходу – формування нульової толерантності до гендерно-зумовленого насильства в учасників освітнього процесу, а також формування компетентності учасників/ць освітнього процесу з виявлення і реагування на випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, постраждалими від яких стали учні/ці загальноосвітніх закладів.

Організатор заходу – гендерний клуб «Дніпро», партнери – Дніпровська академія неперервної освіти. Учасники – 38 шкільних команд (210 осіб). Кожна команда складалася з представника адміністрації школи, представниці/ка батьківської ради, учня/ї учениці.

Захід відбувався у культурно-діловому центрі «Менора» у форматі «open space». Протягом дня тривали експертні доповіді і виступи вчителів, які ділилися своїми успішними практиками.

Ірина Кобзева та Олександра Беленінкі виступили експертами майстер-класу «Профіль моєї безпеки», метою якого було формування навичок безпечної поведінки молоді та дорослих в мережі задля попередження сексуального насильства та сексуальної експлуатації.

Ірина КОБЗЕВА, завідувач навчально-методичної лабораторії здоров'яберігаючих технологій Академії

Обласний практичний семінар «Превентивний підхід у системі виховання культури здоров'я суб'єктів освітнього процесу НУШ»

19 лютого фахівцями Дніпровської академії неперервної освіти на базі НВО № 136 м. Дніпра для координаторів превентивної освіти та заступників директорів шкіл з виховної роботи проведений обласний

практичний семінар «Превентивний підхід у системі виховання культури здоров'я суб'єктів освітнього процесу Нової української школи».

Метою семінару стало поширення досвіду впровадження превентивного виховання в закладах освіти Дніпропетровщини.

З вітальним словом до учасників звернулися завідувач кафедри Лариса Лаврова та директор НВО № 136 Наталія Євсевська. Доцент кафедри

Вікторія Савченко провела тренінг «Реалізація превентивних програм

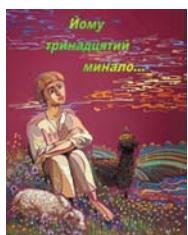
як обов'язкова умова збереження здоров'я підростаючого покоління». Заступник директора Юлія Бурлакова презентувала роботу школи «Соціальне партнерство школи, сім'ї, громади». Андрій Куций, координатор вале-

ологічного центру провів екскурс.

Вікторія САВЧЕНКО, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Академії, кандидат педагогічних наук

У Дніпровській академії неперервної освіти відбулося Шевченківське свято. Педагогам області презентували електронний збірник «Йому тринацятий минало». Попри називу, до збірника увійшли не твори Великого Кобзаря, а оповідання сучасних письменників України, Польщі, Болгарії, Франції та США про дитинство Тараса Григоровича. Треба зазначити, що твори ці унікальні. Побудовані на реальних фактах, вони, тим не менш, за сюжетами – фантастичні або казкові.

Збірник створено у рамках однайменного міжнародного

літературно-мистецького проекту. До оформлення книги долучилися вихованці українського культурного центру «Крок» (Чехія), юні художники з Болгарії, а також Харкова, Львова та Дніпра. Від регіону книгу ілюстрували вихованці художньої школи «Центр позашкільної роботи» НВО № 28.

Програму свята підготували фахівці Дніпропетровської обласної бібліотеки для молоді ім. М. Светлова. Вони продемонстрували книжкову виставку та прикрасили залу рушниками із вишитими портретами Т.Г. Шевченка (роботи Дніпропетровського майстра Василя Кандели).

Вони познайомилися зовсім випадково, одного морозного зимового вечора. Саме тоді надворі гуляла хуртовина, а сердитий бородань Вітристко страшно гуготів у дімарі... Але страйвайте! Усе по порядку.

На кухні великого маєтку пана Енгельгардта смачно пахло пирогами і печеною. Пан повернулися додому, тож сьогодні була смачночка вечера. Навіть панській челяді (покоївкам і лакеям) перепало пойсти смачненько. Малому Тарасові теж відрізали величезний кусень солодкого пирога з яблуками. Ой же смакота! Тарасові здалося, що він ще ніколи у житті не єв такого смачниного, запашного і солодкого пирога.

«Ой же добрий наш пан Енгельгардт!» – вихвалили свого господаря челядники. Тільки кухарка тітка Килина мовчала. Вона уважно дивилася, як малий кріпак Тарасик намиав свій пиріг, а потім тихенько, щоб ніхто не почув, зашепотіла йому на вухо:

– Після вечері допоможеш мені прибрасти на кухні. То дам тобі ще риб'ячий хвостик посмоктати. Теж смачненький. Тобі сподобається.

Тарасик так зрадів, що мало не вдавився пирогом, який саме дойдав. Йому страшенно закріпіло посмоктати той риб'ячий хвостик, адже він уже кілька місяців хльостав саму пісненьку юшку. А тут таке щастя!

Коли вони з тіткою Килиною почистили посуд і виміли підлогу на кухні, кухарка поставила перед маленьким помічником миску з печеною рибою. Тож малий наївся доскоху!

– Обережно, Тарасе, ще луснеш! – сміялася рум'янощока Килина.

– Ой тітусю, дякую вам! Я ще ніколи не єв такої смачної риби, – радів маленький сирота. – Ви ж бо знаєте, мами у мене немає, та й батько померли. Дякувати Богу, пан Енгельгардт забрали у маєток, а то б і з голоду помер, – пожалівся хлопчик.

– Та знаю, – зітхнула добра кухарка. – Тарасе, а хочеш, то лишайся тут. Допомагатимеш куховарити. Мені якраз помічник потрібен. Ну, то як?

Так і домовилися, що тітка Килина просить пана, аби той дозволив сироті лішиця при кухні помічником, а за це кухарка годуватиме малого залишками з панського столу.

Відтоді малий Тарас служив при кухні. Він старанно чистив казани та сковорідки, виносив відра з помиями, вимішував тісто, чистив картоплю та робив усе, що

Тарас і Богневик

наказувала йому кухарка Килина. За це мав смачненькую їжу, а ще міг спати у закутку біля великої теплої печі.

Того зимового вечора вони з тіткою Килиною вже закінчили роботу, повечеряли і Тарас саме збирався спати. Він зручненько примостився біля пузатої гарячої печі та вже навіть заплюшив очі, коли раптом почув:

– А чи ти спиш, Тарасе? – зашепотів незнайомий голос.

Хлопчик аж підскочив від несподіванки! Хто це може бути? Тітка Килина, стомлена денними справами, вже сопіла у сусідньому кутку. Може, це кіт Мурчик, що любив грітися на припічку?

– Тарасе, та це ж я! – зашипіло знову.

– Хто ти? – розгубився малий кухарчик.

Загалом Тарас не був боязном, але, чесно кажучи, тоді він страшенно налякався!

– Це я – Богневик. Я живу у печі. Зрозумів?

– А що ти там робиш? – здивувався хлопчик.

– Ну як, що? – засміявся Богневик. – Я лоскочу піч, аби вона не спала і зігрівала маєток. До речі, чого я тебе погукав. Ану підкінь мені дрівець, а то щось я зголоднів.

– Дрівець? – знову здивувався Тарас.

– Егеж. Я люблю смачні дрова. Особливо липові чи березові. Вони такі запашні та солоденькі. Ну то як, погодуеш діда?

– Спробую, – посмілився хлопчик.

Тихенько, аби не збудити тітку Килину, маленький Тарасик прокрався до сіней та узяв кілька рубанців. Повернувшись до кухні, він обережно відхилив заслінку і кинув у піч один рубанець. Щойно шматок дерева потрапив до печі, його скопив рудий кудлатий дід і почав жадібно гризти гострими зубами. Тільки скалки полетіли усібіч!

– М-м-м! Смачненькі, липові! – задоволено мурчав Богневик, хрумаючи дрова.

Коли він наївся, Тарас обережно зачинив заслонку і притулівся до печі, що стала ще гарячою.

– Дякую тобі, друже, сопів з печі задоволений Богневик.

Усю ніч, аж до ранку, Тарас чув крізь сон, як Богневик хрестів залишками дрів і задоволено вовтузився, розштовхуючи лінівку піч, аби вона не заснула і зігрівала панський маєток.

– Таراسику, будь обережнішим з Богневиком, – попередила хлопця тітка Килина, коли той розповів їй про рудого діда з печі. – Загалом він непоганий. Живе у печі, допомагає тримати тепло у домівці, адже всі Богневики дуже жадібні до їжі. А якщо який Богневик з'єсть забагато дров, то буди бід. Він стає великим, більшим за піч, і тоді може статися пожежа. Отож, не передгодуй нашого рудого дідуся.

Тарас подякував кухарці за пораду і вирішив, що буде дуже пильним, коли Богневик знову проситиме істі. Однак, рудий дідусь виявився дуже чесним. Він не просив багато їжі. Більше Богневикові хотілось поговорити. Отож, щойно тітка Килина засинала, він тихенько гукав:

– А чи ти спиш, Тарасе? А ну-мо, розкажу тобі казку...

Маленький Тарасик дуже любив казки! Його матуся рано померла, батько мав важко працювати на панщині і журався за дружиною. Тож ні кому було розповідати Тарасикові про Котика та Півника, про Колобка і Котигорошку, про Царівну Жабу і хитру Лисичку-сестричку.

А от чудернацький Богневик із печі знав усі ці казки і багато інших. Іноді, коли Тарасові було занадто сумно, або він дуже втомлювався на кухні, новий друг навіть співав йому колисанки. Тихо-тихенько підсвистував він крізь шпаринку у заслінці, лагідно муркотів приемні слова про дрімоту коло плоту, про Котика Мурчика. Під ці колисанки Тарасикові спалося особливо солодко, а наранок від журби й утоми не лишалося і сліду.

Одного разу, це було перед Різдвом, Богневик запитав:

– Сьогодні чарівна Різдвяна ніч. Великий Господь відкриває небо для всіх і слухає наші побажання. Тарасе, а що ти хотів би попросити у Бога?

– Я? – задумався хлопчик.

Кілька хвилин він крізь шпарину у заслінці дивився на рудого дідуся, що

перед початком заходу до освітіян звернувся ректор Дніпровської академії неперервної освіти Віктор Сиченко.

П

р

и

с

т

и

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

т

и

н

о

в

и

Продовження. Початок на стор. 6

— Тарасе, Тарасе, вставай! — штовхала хлопчика сердита тітка Килина. — Ну ж бо, скільки можна спати! Пан кличути тебе.

— Пан?.. Мене?.. — здивувався сонний кріпак.

— Егеж. Там до них гості приїхали. Якийсь художник. То пан хочути, аби ти пішов і помалював там щось. Дуже вже йому до вподоби твої малюнки.

— А, то я миттю, — кинувся Тарас, який дуже любив малювати.

Пан Енгельгардт разом з гостями святкував Різдво у великий світлиці. Маленький Тарас спочатку навіть боявся туди за-

ходити, така світлиця була велика і так багато там було людей. Гості їли та пили, розмовляли і танцювали.

— А ось і мій кріпак Тарас, — сказав пан Енгельгардт, коли хлопчик таки зайдов до кімнати. — Ну ж бо, Тарасе, намалюй нам щось.

Хлопчик нерішуче підступився до столу з фарбами. А що, коли господареві не сподобається його малювання? Або хтось з гостей почне сміятися і кпинити з нього? Що тоді?

Раптом Тарас помітив тоненьку червону смужку на своєму пальцеві і згадав про перстень Богневика. Невже він даремно

витерпів оте страшне випробування вогнем? Невже так просто відмовиться від своєї мрії стати справжнім Богневиком, сильним і безстрашним? Адже скільки людей на світі потребують тепла і світла! Чого ж йому боятися пана з гостями? Хіба вони не такі ж люди, як і він, Тарас? Міркуючи так, хлопчик уявив до рук пензля:

— Я намалюю вам свого друга, Богневика, — сказав він і почав малювати.

Гості притихли й уважно спостерігали за роботою маленького сироти. А Тарас швидко малював рудого дідуся з кудлатою бородою і довгими рудими вусами, кріз які було видно добру посмішку. Коли

роботу було закінчено, усі здивувалися — таким яскравим і гарним був той малюнок. Один з гостей, високий гарний чоловік з добрими очима уважно подивився на Тараса і сказав, посміхаючись:

— Таки правду казав твій господар. Хлопче, є у тобі вогонь. Велика сила прихована у тобі, Тарасе, сила таланту! Завдяки ти зігреш люді, баґатьом освітиши дорогу.

Так маленький сирота Тарас став справжнім Богневиком.

Марія ДРУЖКО, письменниця,

член НСПУ, м. Кам'янське.

Зі збірника «Йому тринадцятий минало»

Мурали вміють розмовляти

Якось вночі, у місті Харкові, на Садовому пройзді, здригнувшись сімнадцятиповерховий будинок. Мешканці прокинулися, мов від землетрусу. Дехто з переляку вибіг у двір... Спокійніші сусіди підсміювалися над панікериами: «І чого ото? Ну, трішки листри закачалися, чарки дзеленькуни, та й по всьому!».

Десятирічний Тарасик прокинувся від галасу за вікном, хоч і жив дуже високо. Його мама вміє спостерігати, прислухатися, прораховувати ризики. От вона й заспокоїла: «Лягай спати, не бійся. Все буде добре». Через деякий час будинок висотою в сімнадцять поверхів знову поринув у спокійну дрімоту...

А Тарасик не міг заснути, все згадуючи нічний переверх. Раптом, за причиненими балконними дверима, почувся... стогін. Дитяча цікавість перемогла страх, і малий ступив на балкон...

Віднедавна їхня квартира стала незвичною, бо потрапила в епіцентр мурали. Мурал — це величезна картина, нанесена аерозольними фарбами на зовнішню стіну житла. Може бути розміром із висотний будинок. Справді, Тарасикові дім мав аж сімнадцять поверхів! Стіна розташування мурали тут майже глуха: на кожному поверсі — лише по одному балкону. Одинокий балкон десятого поверху належав Тарасовій родині. Туди, навশиньках, і вишов схильований хлопчик.

— Ох... — Пітма відгукнулась новим стогоном.

— Хто тут?

— Це я, Тарас Григорович, — шепотом відрекомендувався хтось.

— Це я — Тарас Григорович! — заперечив малий, здивувавшись почутому більше, ніж тому, що «тезка» висить на висоті, поза обжитим людьми простором.

— Пити хочу, — пожалівся невидимий співбесідник.

— Зараз принесу, — Тарасик звік робити добре справи. І коли цей «Тарас Григорович» не просить викликати рятівників з МНС, щоб зняти його зі стіни, значить, спрага є більш нагальнюю потрібово.

Вода, простягнута дитячою ручкою, зникла в темряві разом із кухликом. Почулася пара потужних ковтків, що ними осушили посудину.

— Смачного, — побажав малий і засоромився: а раптом так не кажуть, коли воду подають?..

— Дякую, — голос за балконом вже став життерадісним.

— Як Ви туди потрапили? — хлопчик вже готовий був телефонувати в МНС: людина ж «за бортом»!..

— Та... живу я тут.

— Ви... Карлсон, якого звуть по-українськи: Тарас Григорович?! — малий не приховував захвату.

— А хто такий Карлсон? З Петербургу? Я там багатьох знаю, та про нього не чув, — діалог набирає обертів.

— Карлсон живе на даху! У кожному місті її сели! — Тарас любив книжки Астрід Ліндгрен, щиро вірячи в те, що «карлсони» мешкають скрізь, де діти про них читають. Це мій улюблений літературний герой.

— Герой... літературний? — Повторив незнайомець і раптом замовк.

— Витут? — Тарасик злякався: може, впав! — Я викличу МНС?

— А це що за оказія? Чи не жандарми?! — Страйвожено долинуло із темноти.

— Це Міністерство з надзвичайних ситуацій. А Ви за балконом і можете впасти — отже, ситуація «надзвичайна»... і незвичайна!

— Ні! — запротестував той, хто за балконом. — Це мій дім, я тут живу! І не впаду. А як, не дай Боже, впаду — наакрюю собою пів волості!

— Пів... чого? — перепітав спантеличений хлопчак.

— Ну, може, пів повіту, якщо врахувати й куряву після падіння...

— Ви такий... старомодний, — хіхікнув малий. — Які «пів волості» та які «пів куряви»?! У нас давно все по-іншому звуться! Ви «куряву» ще пошукайте: скрізь асфальт...?

— А що таке «асфальт»? Бруківка, як у Петербурзі?

— То Ви звідти? Бо все згадуєте...

— Я приїхав на рідну Україну у травні 1861 року. В труні, бо за два місяці перед тим, у Петербурзі, я помер...

Тарасик ще ніколи не розмовляв із мерцем. Стало холодно.

— Я піду? Но тут вітер..., — хотів виправдатися, адже нечесно його на самоті кидати: у мерців також свої потреби.

— Малюк, ти злякався? Прости, будь ласка. От я, старий бурлака, дитину налякав!

— Та я не боюся, — збрехав хлопчина, і наважився на подальше «інтерв’ю». — Ви ж пожартували, що Тарас Григорович, правда? Ще скажіть, що Ви Шевченко!

— Так Шевченко ж! Ось тобі хрест, що Тарас Григорович! — мабуть, невидимка в ту мить перехрестився.

— А продекламуйте свій вірш! — Малий виказав недовіру.

— А... «сім’я вечера коли хати, вечірня зірочка встає, а мати хоче научати, та соловейко не дає»? Чи не я написав?! — Переможно скрикнув той, кого у темряві не видно. Будинок знов колихнуло.

— Хе, цей вірш усі знають, — не здавався Тарасик. — Не заразовується. Ото колись у школі вивчили, та й досі пам’ятає.

— У школі? Нині дяк навчає братію моїх віршів?! А як же бив мене, п’яна фізіономія, як же бив! Вишневими різками! І за вуха тягав...

— Який ще дяк?! Наш учитель української мови та літератури Павло Васильович!

Почувши це, невідоме створіння зітхнуло, а сімнадцятиповерховий будинок струсонуло втретє.

— То виходить, Павло Васильович Енгельгардт так збанкутували, що тепер у церковно-приходській школі українську мову викладають?! Світ перевернувся! Заборонену мову викладає сам ад’ютант віленського генерал-губернатора, генерала від інфантерії Римського-Корсакова, штабс-ротмістр лейб-гвардії уланського полку Енгельгардт!

Малому стало не до сміху, бо почув стільки нових слів, що аж озирнувся вглиб квартири: чи не почула мама, чи не прокинувсь тато?.. Хто знає, може, ці вирази якісь лайливі та непристойні?

— Тарас Григоровичу, Ви... тихше, бо попрокидається...

— То ти мене... признав?! Уже не сумніваєшся, що я Шевченко? — щиро порадів співбесідник.

— Не сумніваюсь... але як це?..

— А так це. Парубки й дівчата (славні такі дівиці, на виданні!), замість женитися та плодитися, зайнялися іншою богоугодною справою: увіковічили мене на вашому будинку!

І тут хлопчик згадав про муру! Дійсно, позавчора художники-верхолази роботу завершили, і тепер Тарасикова квартира — в епіцентрі величезного портрета. На все місто видніється Тарас Григорович — з вусами й у смушевій шапці! Цей «смушевий» головний убір школяр у житті не бачив, зате чув від Павла Васильовича, шкільного... штабного... «лейб-гвардії-ад’ютанта»... Крутнув головою туди-сюди, ніби струшуючи невидиму мару. Цієї митті й кухлик води не завадив би.

— А де кружка?

— На. — З темряви вирнула пуста посудина, поставши просто на балконних перилах. Малий не второпав, як воно... він... примудряється так чинити?..

— То як там Павло Васильович? Зовсім залишився без душ, чи трохи є?

— Яких душ?! — Діалог ставав схожим на гойдалки: мара — вверх, малий — вниз, і навпаки. — В людини одна душа, а Ви таке кажете...

— Та як же ж одна душа, як у старого Енгельгардта було аж сімнадцять тисяч душ кріпаків?! А своєму нашадкові він залишив тільки чотири тисячі. Куди поділися тринадцять тисяч кріпакських душ, мені не відомо. А ти кажеш «одна»... Чи ти кріпаків і «дущами» не вважаєш?! Вони тобі що, не люди?! — Розмова набирала загрозливих ноток.

— Люди, люди! — Поспішив заспокоїти мудрий не по літах Тарасик. — А звідки Ви Павла Васильовича знаєте?

— І хоч ішлось про різних «павлів васильовичів», та відчuvevaloся бажання порозумітися.

— Знаю... бо в дитинстві та в отроцтві він був моїм господарем, а я його кріпаком. По смерті батька, Василя, Васильовича, Павло Васильович Енгельгардт отримав

спадщину: Вільшану, Кирилівку та інші села, разом із мешканцями-кріпаками. А я тоді жив у Кирилівці, батьки мої рано померли, от і відішов йому.

Тарасикові стало школа Шевченка, я він перевів розмову на інше. А вийшло, як вийшло:

— У Вас же сестри і брати були, так? І мачуха була, еге ж?

— «А ми розбіглися межі людьми, мов мишенята...». Чув таке? То я написав. Мачуха нас лаяла і

била. Рідних дітей пестила, моїх родичів — ні. А мене й поготів, бо дужче за всіх ненавиділа. Так завжди було, а надто — по смерті нашого тата. Мачуха, мої оскаженіла. Мабуть, бідняцька, кріпакъка доля спонукали до цього... Вона ж і сама була нещасною: двічі вдова, з купою рідних і чоловікових дітей. І не викинеш чужих с

Микола ЛИСЕНКО. Елегія

Дівчина м'яко опустила руки на клавіши. Пролунали тихі й ніжні звуки: клавіатура фортепіано так влаштована, що реагує на найменший дотик. З якою силою натиснеш клавішу – з такою силою і зазвучить фортепіано... Воно любить гнучкі чуйні пальці, вільні кисті, повне зліття з піаністом, воно стає його частиною і реагує на майже невловимі натискання клавіш. Людям з різкими рухами, грубими руками і приблизним слухом нічого робити за клавіатурою: щоб вони не грали – це буде грубо, немузично, жорстко. Відбарабанити на роялі – так це називається...

У цієї дівчини є все, щоб стати чудовою піаністкою. І, головне, – відчуття в пальцях: як торкнутися, як зняти звук... Вона немов пестить клавіші, і вони відгукуються ніжно і трепетно. У найнапруженіших місцях її форте (голосно) таке глибоке, співуче, наповнене м'яким звуком! А як вона вміє робити крещендо – поступово посилювати звук! Рухливі нюанси становлять певну складність: слід від найтихішого піано так повести фразу, щоб дійти до форте поступово, не ривком, наповнюючи звучання силою! Немов розлив річки: не встежиш, коли вона з вузенького струмка стала повноводним потоком – і, владно розлившись, затопила все!

Як вона відчуває фразу! Звідки в цьому юному створінні таке глибинне розуміння суті? Вона не просто читає ноти – вона творить музику! Таємничі крапки на нотному стані під її руками перетворюються в пронизливо сумну мелодію, зачіпають, розчулюють, захоплюють! Коли автор музики чує таке виконання свого твору, – це щастя!

І воно надане йому...

Ця «Елегія» створена для неї. Не саме для Інни Адреанопольської, вихованки пансіону шляхетних дівчат, учениці по класу фортепіано композитора Миколи Лисенка. Ця елегія про кохання. Вічне і прекрасне. Трепетне і пристрасне. Благословенне – і недозволене.

Любов буває різною: першою, останньою, єдиною... У нього за плечима солідний вік, п'ятеро дітей, дві дружини – дві любові, і яка з них єдина, він і сам не знає... Перша дружина, Ольга О'Коннор, троюрідна племінниця, красива, розумна, яка тонко відчуває музику, бо сама співачка, виконавиця його творів, розділила з ним молодість. Вони разом вчилися в Лейпцигській консерваторії: вона – по класу вокалу, він – по класу фортепіано... Прожили разом 12 років, розлучилися... Не було дітей. Офіційно не розлучалися: це завадило б педагогічній кар'єрі обох... Перше кохання? Можливо, коли не брати до уваги юнацьких захоплень. 11 творів присвячено їй. Здається, любов... Друга, громадянська дружина, теж Ольга, народила йому сімох дітей, померла після народження останньої дитини... Присвятила йому все життя: була прекрасною піаністкою, але всі сили віддала дітям і знаменитому чоловікові, яким захоплювалася... Їй, самовідданій жриці сім'ї, нічого не присвятив... «Забута тінь», як написала Леся Українка після розмови з нею: «Зібрав співець мистецькою рукою / Оті квітки

і спілв їх у вінок / ... / Вродливий Беатріче Портінарі, / Що раз колись до нього усіхнулась, / А в другий раз пройшла, не глянувши на нього...». І далі: «По тих сльозах, мов по росі перлисій, / Пройшла в країну слави – Беатріче!».

Він з болем прочитав цей вірш – і зrozумів його зміст... Та все ж любов була!...

...Але ось ця – точно остання... Гірка і пронизлива, невситима, неможлива, прекрасна і безвідідна, адже дівчина молодша від нього на 45 років!.. Навіть мови бути не може!.. Але... серце не накажеш. І тому з такою тugoю звучить елегія, яку вона грає.

Поки не сказано ані слова. Але він ставить перед нею ноти своїх творів – і вона читає їх, як почуття його серця, порухи душі. Вона давно зрозуміла, що сивочоловий красень композитор любить її. І ця любов небезвідповідна. Але... Занадто багато «але»... Вони обое знають про це. Його дорослі діти давно згадалися, що відбувається з батьком, але деликатно мовчать. Батьки її вмовляють вийхати – від гріха подалі. Мабуть, це єдиний вихід. Але як зважитися піти – і ніколи більше не побачити, як він світліша лицем, як при ній молодша на очах!.. Та хіба різниця у віці що-небудь значить для любові?! У любові немає віку. Немає обличчя. Вона – або є, або її немає. Ці тонкі вібрації виникають між людьми вибірково, непередбачувано, частіше – усупереч, а не завдяки...

Хоча... Хіба не завдяки його музиці виникло це почуття?..

Ця музика захоплює. Кожне нове речення елегії – порив, спрямований увісі, усе більше й більше звуку, мелодія вже проводиться октавами, і на кульмінації здається, що зараз розірветься серце!.. Вона розтягує темп, підсилює звук – і на самій межі форте підходить до високої ноти, застигає на ній, і, немов знесиливши, затихає...

...Він дивиться у вікно на її силует, який розчиняється в просторі... Пізно... Життя прожите... Що встиг?.. Піаніст, диригент, композитор, який першим створив жанр дитячої опери... 10 опер, з них 3 – дитячі... «Коза-дереза», «Пан Коцький», «Зима і Весна» – і досі в пошані... Зирач пісенного фольклору... Громадський діяч... Чимало – за 64 нинішніх років життя!..

...А дитинство було прекрасним... Дворянки Лисенки жили в селі Гриньки на Полтавщині – у живописному краю... Варто йому заплющити очі – і він може перенестися думками в ці широкі степи... Привілля! Хлопчик часто тікав, і вірний слуга, кріпак Созонт, якому було додрученено стежити за паничем, не міг його знайти. Він першим і помітив у малюка потяг до музики: варто було тому почути пісню, як він завмирав, немов його підмінили... Мати, випускниця Смольного інституту, сама прекрасна піаністка, стала вчити сина грі на фортепіано.

Потім був французький пансіон у Києві, Харківська гімназія, факультет природознавства Київського університету...

...Він згадав, як вони разом із троюрідним братом Михайллом закохалися в одну і ту ж саму дівчину. Не посварилися. Вирішили написати для неї роман: слова – Михайло, а музику –

Микола... Виконали... Вона оцінила. Але брати вирішили забути про неї, аби нікому не дісталася...

... М и к о л а
Віталійович, згадавши цей епізод, сумно посміхнувся.

Може, перша гаряча закоханість так переплавила їхні душі, що вони обидва стали творцями: Михайло Старицький – у літературі, а Микола Лисенко – у музиці... Утім, література йому теж не була чужою: він згадав, що в дитинстві його вчив сам Афанасій Фет, який проходив військову службу в їхньому містечку...

Потім був незабутній Лейпциг, заняття з уславленими музикантами, з якими йому пощастило зустрітися, а ще – два роки занять в Петербурзькій консерваторії по класу композиції у Римського-Корсакова (його доля щедра на вчительі!)... Решту життя прожив у Києві...

Чим тільки не займався! Брав участь в організації недільної школи для селянських дітей, у підготовці «Словника української мови», у збиранні та обробці народних мелодій, у перепису населення Києва, у роботі Південно-Західного відділення Російського географічного товариства...

Організував Музично-драматичну школу в Києві, яка працювала за програмою консерваторії. Віддав на неї всі кошти, зібрані друзями для нього – на покупку житла для сім'ї, бо вдівець з п'ятьма дітьми все життя прожив у найманіх квартирах...

І школа, і директор Лисенко перебували під невисипущим наглядом поліції. Очолив «Київський український клуб» і організацію «Об'єднаний комітет зі спорудження пам'ятника Т. Шевченкові» до 50-х років смерті поета... Після закриття владою клубу був притягнутий до кримінальної відповідальності за антиурядову діяльність...

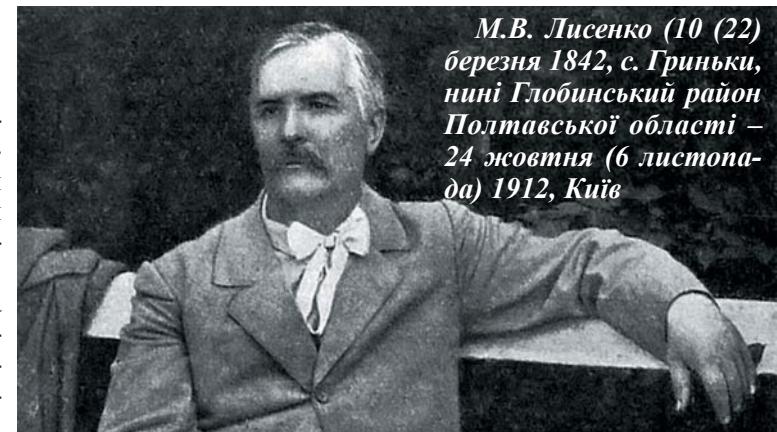
Найвіртуозніший піаніст України... Найбільший педагог української класичної музики... Композитор, який прославив українську музику в усьому світі, один із засновників українського оперного театру... Такий же колос у музиці, як Шевченко в літературі... Зирач фольклору. Його обробки народних пісень – повноцінні авторські твори... Безліч творів для хору, адеж він прекрасний диригент! Безліч творів для фортепіано, адеж він не тільки віртуоз, а й блискучий педагог...

Цю «Елегію» гратаємуть із задоволенням багато поколінь учнів: технічна складність її відносна, а художня цінність – величезна. Кожен музикант-початківець, виконуючи її, може відчути себе великим піаністом...

...Дівчина зникла з очей...

Микола Віталійович глибоко зітхнув. Треба замкнути своє серце на замок! І не живити його порожніми ілюзіями. Ця остання любов – найболючіша і найпрекрасніша – через свою недосяжність... У цій дівчині зосереджена вся жіноча краса і привабливість,

М.В. Лисенко (10 (22) березня 1842, с. Гриньки, нині Глобинський район Полтавської області – 24 жовтня (6 листопада) 1912, Київ)

чуйність і ніжність, щирість і вірність... Можливо, він ідеалізує її... Але хіба це має значення, коли це почуття дає сили й спалахи творчості? І щастя – таке величезне, таке неможливе...

Але потрібні сили... Часто болить серце: позначається навантаження останніх років.

Як важко бути українським композитором у Російській імперії! Скільки перешкод у постановці опер укрійською мовою! Друг і брат Михайло Старицький і тут поруч – допомагає з лібрето... «Наташка Полтавка» вся зіткана з народних мелодій, і це не використання фольклору, а переплавлений у його творчості істинно український мелос... У селі Орлова Балка на Єлизаветградщині, в оселі брата Андрія, головного лікаря Знам'янської залізничної лікарні, який у бурені революційні часи 1905 року очолював залізничний страйковий комітет, за що й поплатився, закінчено оперу «Тарас Бульба». (Знам'янська музична школа по праву носить ім'я М.В. Лисенка).

Підсумок майже 35-річної роботи... І це все – українські опери, і жодна з 11 не поступиться за художньою цінністю кращим європейським зразкам! У всьому, написаному ним, – суть українського народу в усій його величі... А скільки написано на слова Тараса Шевченка! Скільки зібрано народних пісень! Ось тільки видати українською – складно... Ось тільки поставити українською – недлегко... І це найбільше вбиває...

...Дівчину незабаром відправили до провінції. Це було очікувано, але все однією важко пережити. Варто виникнути любові, як оточуючі, прикриваючись високими моральними принципами, намагаються знищити можливість її реалізації...

Хіба він усім своїм життям не заслужив цей останній сонячний промінь?! Йому залишилося усього 6 років!.. Можливо, поруч із нею удари долі не були б настільки фатальними, смертельними?..

...Справа про закриття «Київського українського клубу» і притягнення ради старійшин на чолі з М.В. Лисенком до відповідальності за антиурядову діяльність були останньою краплею.

Через чотири дні, виходячи з дому, він помер на порозі від серцевого нападу. Йому виповнилося лише 70 років...

Засновник, легенда і вершина української класичної музики...

Творець національної композиторської школи в Україні.

Автор національної музичної мови. Великий патріот.

Аристократ за народженням і змістом життя.

Найбільший європеєць в українській музиці – Микола Віталійович Лисенко.

Ольга ПОЛЕВІНА, член НСПУ

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛІНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА,
Ю.М. МОГИЛА, О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

**САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:**

gdjerelo.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПР від 24.01.2019.

Формат А 3.